

Collegebesluit

Org. onderdeel:	DIR/WW/MIL/MB		
Opsteller:	mw. S. Bakker		
User-id:	BAK9	Tel:	4287
Onderwerp:	PILOT OMGEKEERD INZAMELEN IN NIEUWLAND		
Samenvatting:	<p>Met motie 2015-002M 'Kiezen voor nieuw inzamelsysteem voor plastic en restafval' geeft de raad aan direct te willen beginnen met de implementatie van het systeem van 'omgekeerd inzamelen' en niet eerst verschillende afvalsystemen via meerdere pilots uit te willen proberen.</p> <p>Met deze raadsinformatiebrief informeren wij de raad over de pilot omgekeerd inzamelen in Nieuwland. Met de start van de pilot wordt uitvoering gegeven aan de punten 2 t/m 7 van de motie 2015-002M Kiezen voor nieuw inzamelsysteem voor plastic en restafval.</p>		
Het college besluit:	<p>1. In te stemmen met de opzet van de pilot inclusief de keuze voor de wijk waar de pilot gehouden wordt zoals opgesteld in de RIB;</p> <p>2. In te stemmen met de wijze waarop de effectiviteit van de pilot wordt beoordeeld;</p> <p>3. Een bedrag van 260.000 euro beschikbaar te stellen voor de pilot omgekeerd inzamelen. Dekking voor de kosten komt uit ruimte in de begrotingspost Afval 2015;</p> <p>4. De raadsinformatiebrief Pilot omgekeerd inzamelen in Nieuwland vast te stellen.</p>		

Reg.nr. 4929101
Datum 22-04-2015

Afdoening Motie / Toezegging	Uit Raad datum:
M nr. M-.....	
T DOCS nr. besluitenlijst:	

Verantwoordelijk Ambtenaar	Datum	Paraaf
☒ Afdelingshoofd		
☒ Controller		
☒ GMT		

Collegebehandeling		
☒ agenderen voor datum:		
☒ agendastuk		
☐ hamerstuk		
☒ geheim		
☐ embargo	datum:	tijd:

Verantwoordelijk Portefuillehouder	Datum	Paraaf Akkoord
☐ burgemeester		
☐ weth. Buijtelaar		
☐ weth. Houwing		
☐ weth. Van den Berg		
☒ weth. Tigelaar		
☐ weth. Imming		
☐ weth. ---		

Advies De Raad	
☐ De Ronde	☐ Peiling
	☐ Voorbereiding besluit
☐ Het Besluit	
☒ Raadsinformatiebrief	
☐ geen	

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van : Burgemeester en Wethouders Reg.nr. : 4909776
Aan : Gemeenteraad Datum : 21 april 2015
Portefeuillehouder : Wethouder M. Tigelaar Programma : 3. Stedelijk beheer en milieu

TITEL

Pilot omgekeerd inzamelen Nieuwland

KENNISNEMEN VAN

- De opzet van de pilot omgekeerd inzamelen
- De doelstellingen van de pilot en de wijze waarop de effectiviteit van de pilot wordt beoordeeld (monitoring)
- De kosten en financiële dekking van de pilot

AANLEIDING

De gemeente Amersfoort streeft naar volledige scheiding van huishoudelijk afval. Tot nog toe wordt iets meer dan de helft van het huishoudelijk afval bij de bron gescheiden. Daarmee ligt er nog een groot potentieel open voor recycling en inkomsten uit de opbrengst van grondstoffen. Temeer omdat we vanaf 1 januari 2015 extra belasting op de verbranding van restafval betalen.

U hebt op 24 september 2013 in het raadsvoorstel “Uitgangspunten Grondstoffenplan 2014-2020” onderstaande uitgangspunten geformuleerd voor het afvalbeheer voor de komende jaren:

- inzetten op gedragsverandering bij bewoners,
- daarbij een hoge service bieden voor gescheiden stromen en een lage service voor restafval,
- dit moet 70% afvalscheiding opleveren in 2020 en Amersfoort moet afvalloos zijn in 2030,
- hierbij moet een kostenverlaging van 15% te worden gerealiseerd.
- stimuleren van lokale initiatieven voor (her)gebruik van goederen, grondstoffen en voedsel.
- als de doelstellingen uit het Grondstoffenplan 2014-2020 niet gehaald worden, dan is het aan de dan zittende raad om te beslissen welke doelstellingen prevaleren en welke maatregelen genomen moeten worden.

Met motie [2015-002M](#) van 13 januari 2015 hebt u ons opgedragen meteen te beginnen met de implementatie van het systeem “omgekeerd inzamelen”. Het dictum luidt:

1. *Het Uitwerkingsplan te maken voor het gefaseerd implementeren van het inzamelsysteem ‘omgekeerd inzamelen’. Daar waar ‘omgekeerd inzamelen’ niet mogelijk of doelmatig is, zoals bij hoogbouw of waar de woningen te ver uit elkaar liggen, dit aan te vullen met andere maatregelen of systemen, zoals het inzamelsysteem met een ‘4de minicontainer’. In het Uitwerkingsplan zijn onder andere de financiële consequenties, het verwachte serviceniveau en de verwachte milieuwinst uitgewerkt.*
2. *Hierbij ook met voorstellen te komen voor maatwerk voor inwoners met fysieke beperkingen.*
3. *Hierbij de mogelijkheden voor het inzamelen van metalen en drankkartonnen mee te nemen.*
4. *Hierbij de mogelijkheden voor een volmeldsysteem op ondergrondse containers mee te nemen.*
5. *Hierbij ook aandacht te hebben voor het voorkomen, dan wel opruimen van afvalzakken en zwerfafval bij en rondom ondergrondse containers*
6. *Van de vier aangekondigde pilots (zoals besproken in De Ronde van 15 juli 2014) enkel de pilot ‘omgekeerd inzamelen’ te starten om te leren voor de verdere uitrol van het systeem stadsbreed, alsmede met de pilot voor gft ophalen in de binnenstad, eventueel aangevuld met andere pilots met gft in de rest van de stad.*

7. *Bij de pilot 'omgekeerd inzamelen' en de verder uitrol stadsbreed, net zoals in Arnhem, veel aandacht te besteden aan bewonersparticipatie en een goede en continue informatievoorziening.*
8. *Het Uitwerkingsplan samen met de evaluatie van de pilot 'omgekeerd inzamelen' uiterlijk eind 2015 ter besluitvorming aan de raad voor te leggen.*

KERNBOODSCHAP

We gaan in oktober 2015 starten met een pilot omgekeerd inzamelen in een deel van de laagbouwbuurten Stadskwartier en Hoge Hoven in Nieuwland-Zuid. De voorbereidingen voor de pilot starten eind april. De ervaringen die in de pilot worden opgedaan gebruiken we als leerervaring en voor de afweging of het systeem doelmatig is en geschikt is voor de implementatie in de laagbouwwijken in de hele stad.

CONSEQUENTIES

Doel van de pilot

Het doel van de pilot is het opdoen van leerervaringen voor een stadsbrede uitrol van het systeem omgekeerd inzamelen in laagbouwwijken vanaf 2016, zodat de juiste keuzes gemaakt kunnen worden. De pilot genereert daarmee belangrijke input voor het Uitwerkingsplan dat we in het eerste kwartaal van 2016 aan u voorleggen.

Opzet van de pilot in een deel van de wijk Nieuwland-Zuid (in een deel van de buurten "Stadskwartier" en "Hoge Hoven").

Bij de pilot verhogen we de service voor het inzamelen van grondstoffen en wordt de service voor het inzamelen van restafval verlaagd. De grondstoffen groente-fruit-en-tuinafval (GFT), plastic verpakkingsmateriaal, metalen verpakkingen en drankenkartons (PMD) en oud papier zamelen we aan huis in met een minicontainer. Restafval moet voortaan naar een ondergrondse container in de buurt worden gebracht. Dit concept wordt omgekeerd inzamelen genoemd.

De pilot voeren we uit bij 1.110 laagbouwwoningen in een deel van Nieuwland-Zuid (in een deel van de buurten Stadskwartier en Hoge Hoven, zie de kaart in de bijlage). De huidige minicontainer voor restafval wordt met een sticker omgevormd tot een PMD-container. Het restafval kan gebracht worden naar een van de elf ondergrondse restafvalcontainers. Deze plaatsen we in overleg met bewoners op strategische plekken in de wijk. De pilot loopt door tot en met mei 2016.

Er zijn verschillende redenen waarom voor de wijk Nieuwland is gekozen als pilotgebied..

In Nieuwland loopt reeds een pilot met een vierde minicontainer voor kunststof.

Er zijn verschillende redenen waarom Nieuwland ook gekozen is voor de pilot omgekeerd inzamelen (wel in andere buurten). We kiezen met de pilot omgekeerd inzamelen voor twee buurten waar we veel kunnen leren over invoering van omgekeerd inzamelen, waar we geen extra kosten verwachten, we vertraging zoveel mogelijk vermijden en waar vrijwel uitsluitend laagbouwwoningen staan. Hoogbouw wordt nu niet meegenomen in de pilot. De twee buurten Stadskwartier en Hoge Hoven hebben voldoende actieve netwerken van inwoners. De twee buurten hebben een hoge woningdichtheid (ca 30 woningen per hectare), het zijn daarmee compacte buurten met relatief kleine tuinen. Hierdoor kan worden voldaan aan het streven om minimaal 100 woningen aan te sluiten op een ondergrondse restafval container binnen 150 meter¹. In het pilotgebied is er druk op beschikbare openbare ruimte (oa parkeerdruk). Er moet ruimte gevonden worden voor elf ondergrondse containers. Aangrenzend aan het pilotgebied (in de buurt Hoge Hoven) wordt momenteel restafval, GFT, PMD en oud papier met vier minicontainers ingezameld. De resultaten van de pilot kunnen zeer goed hiermee worden vergeleken.

Om de resultaten te kunnen vaststellen wordt de pilot gemonitord en geëvalueerd.

¹ In de voorbereidingsfase zal ook de maximale brengafstand naar de ondergrondse containers worden aangepast in de Afvalstoffenverordening.

Om de resultaten te kunnen vaststellen, zijn prestatie-indicatoren vastgesteld. Maandelijks stellen we een overzicht op van de meetgegevens om tijdens de pilot te kunnen bijsturen. Na afloop van de pilot wordt een uitgebreid evaluatierapport opgesteld.

De effectiviteit van de pilot beoordelen we op basis van de volgende prestatie-indicatoren:

Aspect	Prestatie-indicatoren
Kosten	Investerings (€) Kosten (€) Opbrengsten (€)
Service	Participatiegraad /aantal deelnemers aan pilot Beleving / tevredenheid Klachten / meldingen
Milieu	Ingezamelde hoeveelheden fijn afval in kg (rest, GFT, papier en PMD) Scheidingspercentage Samenstelling restafval

De bovenstaande indicatoren worden voorafgaand, tijdens en na afloop van de pilot gemeten via ondermeer sorteeranalyses, monitoring van inzamelprestaties en een bewonersonderzoek. De pilot is effectief gebleken wanneer de pilot inzicht geeft in bovenstaande parameters. Om de resultaten van de pilot goed te kunnen te beoordelen, worden de resultaten afgezet tegen vergelijkbare pilots uitgevoerd in andere gemeenten (o.a. Utrecht, Arnhem en Zwolle). Ook wordt een vergelijking gemaakt met het resultaat van de andere pilot (vier minicontainers) in Amersfoort die al enkele jaren in Nieuwland loopt. De resultaten van het gebied waar met vier minicontainers wordt ingezameld wordt daarom ook gemonitord in het kader van de pilot omgekeerd inzamelen.

De tussentijdse uitkomsten van de pilot in december 2015 en de eindresultaten in mei/juni 2016 worden meegenomen als leerervaringen in de aanpak van het Uitwerkingsplan.

Belangrijke aspecten van de pilot zijn de te hanteren streefwaarden en plaatsingscriteria.

In de pilot wordt gewerkt met enkele streefwaarden voor het aantal aansluitingen op een container en de maximale brengafstand. Deze bepalen in belangrijke mate de doelmatigheid voor de gemeente en acceptatie bij bewoners. Vanwege deze doelmatigheid wordt gestreefd om gemiddeld 100 huishoudens op één ondergrondse container voor restafval aan te sluiten. Voor de brengafstand streven we ernaar om voor zoveel mogelijk huishoudens de brengafstand onder de 150 m te houden. In overleg met bewoners kan hiervan worden afgeweken, bijvoorbeeld als bewoners ervoor kiezen de ondergrondse container op een iets verdere, maar meer logische strategische plek in de buurt te plaatsen.

Vanwege de korte duur van de pilot kunnen de investeringen niet tijdens de pilot worden terugverdiend.

De kosten van de pilot bestaan uit investeringen en operationele kosten. Deze zijn onder andere bepaald op basis van offertes van ROVA. De pilot levert ook baten op: opbrengsten van grondstoffen, besparingen op de verbranding van restafval en vervallen kosten voor de inzameling van de huidige minicontainers voor restafval. Vanwege de korte duur van de pilot en de extra kosten (o.a. monitoring en projectleider), kunnen de investeringen en extra operationele kosten niet tijdens de pilot periode worden terugverdiend. Bij stadsbrede uitrol zal het systeem omgekeerd inzamelen naar verwachting wel rendabel zijn. De waarde van de investeringen in de ondergrondse containers wordt opgenomen op de balans van ROVA, waar de gemeente aandeelhouder van is.

Het vervolgproces en de afronding van de pilot.

Tot en met september 2015 wordt gewerkt aan de voorbereidingen van de pilot. De pilot gaat in oktober 2015 van start en duurt 8 maanden. In juni 2016 wordt de pilot geëvalueerd. Tussentijds wordt de pilot ook in januari 2016 geëvalueerd.

DUURZAAMHEID

Invoering van omgekeerd inzamelen in Amersfoort maakt het voor bewoners gemakkelijker om afval te scheiden. Hierdoor verwachten we dat er meer materialen gerecycled worden. Zo worden minder grondstoffen verspild. Recyclen van materialen kost (over het algemeen) veel minder energie dan het produceren van materialen uit nieuwe grondstoffen. Dit levert een grote CO₂ reductie op.

FINANCIËN

Om de pilot uit te kunnen voeren is een voorinvestering van € 260.000,- nodig. Dekking voor de kosten komt uit ruimte in de begrotingspost Afval in 2015. De verwachting is dat er door een lager dan geraamd aanbod van afval voldoende ruimte is om deze kosten binnen de vastgestelde begroting op te vangen. Daarnaast zetten we € 5.000,- subsidie in voor de afvalcoaches vanuit het Nedvang zwerfafvalbudget, mogelijk gemaakt door de Raamovereenkomst Verpakkingen tussen Rijksoverheid en de verpakkingindustrie. We krijgen extra inkomsten vanuit opbrengst grondstoffen en vermeden kosten verbranding restafval.

Post	Bedrag
Investeringen (o.a. 11 ondergrondse containers restafval a € 6.900,-)	€ 85.000
Kosten plaatsing 11 ondergrondse containers, civiel werk	€ 36.000
Kosten uitvoering (o.a. ROVA, handhaving)	€ 35.000
Kosten communicatie en participatie	€ 10.000
Kosten afvalcoaches	€ 10.000
Kosten monitoring en bewonersonderzoeken	€ 10.000
Kosten projectleider en opzichter gemeente	€ 75.000
Baten vervallen kosten inzameling restafval (ROVA)	-€ 11.000
Baten extra grondstoffen en minder restafval (via AVU)	-€ 26.000
TOTAAL	€ 224.000

PREVENTIEF TOEZICHT PROVINCIE

In verband met de preventieve ondertoezichtstelling door de provincie Utrecht wordt na vaststelling van deze raadsinformatiebrief om instemming gevraagd met de genomen besluiten. Na akkoord van de provincie Utrecht kan de pilot van start gaan.

RISICOPARAGRAAF

De pilot kan vertraging oplopen door diverse redenen waardoor gegevens niet op tijd beschikbaar zijn om mee te nemen in het Uitwerkingsplan. Dit kan gevolgen hebben voor de planning van het Uitwerkingsplan. Voor de drie belangrijkste risico's worden de beheersmaatregelen hier genoemd:

De implementatie van het invoeren van het systeem stagneert / de pilot wordt stilgelegd.

Indien er geen draagvlak is voor ondergrondse containers kan de invoering van het systeem stagneren met als gevolg vertraging van de pilot. Hier wordt op ingespeeld door inwoners vroegtijdig te informeren. Na de inwonersavonden gaan gemeente en ROVA naar de locaties toe en geven een toelichting zodat men er samen uitkomt.

Onvoldoende extra afvalscheiding

Bewoners worden mogelijk onvoldoende geprikkeld door het systeem om extra afval te scheiden. Bijvoorbeeld doordat het (onbeperkt) restafval aanbieden te makkelijk wordt of doordat het verschil tussen nulsituatie en eindsituatie te klein is. We spelen hier op in door een continue communicatieaanpak richting inwoners en de inzet van afvalcoaches en handhavers.

Afval op straat, bijplaatsingen bij de ondergrondse container.

Doordat de containers vol zijn door een defect in het toegangssysteem kan er afval op straat belanden. Hierop spelen we in door storingen zoveel mogelijk te voorkomen en/of meteen op te lossen, afval dat

naast de containers wordt geplaatst direct te verwijderen, continue communicatie over wat in de ondergrondse container mag en uiteindelijk handhaving.

COMMUNICATIEBOODSCHAP EN BETROKKEN PARTIJEN

Amersfoort heeft de ambitie om een afvalloze stad te zijn. Hiervoor is het nodig meer afval te scheiden zodat er meer grondstoffen hergebruikt kunnen worden en er minder restafval over blijft. Om die reden heeft de gemeente gekozen een ander inzamelsysteem te implementeren; het zogenoemde omgekeerd inzamelen. Om hiermee ervaring op te doen wordt gestart met een pilot in twee buurten in Nieuwland. De ervaringen die worden opgedaan worden gebruikt om een plan te maken voor de implementatie van het systeem in de hele stad.

In de twee pilot buurten wordt in de voorbereidingsfase van de pilot contact gezocht met actieve bewonersnetwerken, zodat waar mogelijk samengewerkt kan worden om de invoering op een goede manier uit te voeren. Ook wordt er nadrukkelijk aandacht besteed aan hoe het nieuwe systeem toegankelijk gemaakt kan worden voor bewoners met een fysieke beperking. Hierover wordt afstemming gezocht met organisaties die bewoners met een fysieke beperking vertegenwoordigen. In de voorbereidende fase van de pilot worden de bewoners in de pilot buurten geïnformeerd via een brief en een informatiebijeenkomst per buurt. De gemeente doet een eerste voorstel voor de plek van ondergrondse containers op basis van logische locaties, de brengafstand van woning tot container, de beschikbare ruimte in de wijk en de aanwezige leidingen in de grond. Dit voorstel wordt voorgelegd aan de bewoners. Op basis van hun ideeën en wensen kan het voorstel worden aangepast. Om tijdens de implementatie goed te kunnen monitoren hoe de invoering van het omgekeerd inzamelen zal verlopen, wordt aan bewoners gevraagd deel te nemen aan een gebruikersgroep. Deze groep geeft de gemeente en ROVA feedback op de wijze waarop de invoering verloopt, zodat er tijdig bijgestuurd kan worden indien dat nodig is.

Het invoeren van een nieuw inzamelsysteem vraagt om zorgvuldige en duidelijke informatie. Alle betrokkenen in de pilotbuurten worden via de gebruikelijke communicatiekanalen van de gemeente geïnformeerd (website, nieuwsbrief, brief, bijeenkomst). Daarnaast zijn er in de twee buurten tijdens de implementatie zogenoemde afvalcoaches. De coaches zijn in de wijk aanwezig om mensen persoonlijk te helpen bij het scheiden van afval, en daarnaast bereikbaar via de mail en telefoon. Deze coaches hebben ook een signalerende taak richting de gemeente en ROVA om aan te geven wat niet en wel goed gaat tijdens de implementatie.

VERVOLGSTAPPEN

De pilot omgekeerd inzamelen bestaat uit drie fasen:

1. Tot en met september 2015 wordt gewerkt aan de voorbereidingen (fase 1)
2. In oktober 2015 gaat de pilot van start (fase 2). De pilot duurt acht maanden.
3. In juni 2016 zal de pilot worden geëvalueerd (fase 3).

U wordt in het eerste en het derde kwartaal van 2016 geïnformeerd over de resultaten van de pilot.

In het eerste kwartaal van 2016 wordt het Uitwerkingsplan voor een afvalsysteem gebaseerd op omgekeerd inzamelen met een raadsvoorstel aan u voorgelegd. Voorwaarde is wel dat de pilot geen vertraging oploopt, omdat dit ook gevolgen kan hebben voor de planning van het Uitwerkingsplan.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Amersfoort,

de secretaris,

de burgemeester,

Figuur 1 Ligging pilotgebieden (groen) in Nieuwland

- Pilot omgekeerd inzamelen: groen gebied
- Pilot vier minicontainers: rood gebied

